

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravištvu „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasiło koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 7. novembra 1908.

Štev. 45.

Vabilo.

Katololiško-politično in gospodarsko društvo
za Slovence na Koroškem

priređi

shod
v Železni Kapli

v nedeljo, dne 8. novembra 1908, ob 1/2 11. uri
predpoldne v prostorih gostilne pri p. d. Boštejcu.

Poroča državni in deželni poslanec gosp. Fr.
Grafenauer.

Na sporedu bo tudi gospodarski govor.

Volilci, polnoštevilno na ta shod!

Opozorjamo, da otroci nimajo pristopa k po-
litičnim zborovanjem!

Nemškonarodni protikulturni svet.

Naš čas stremi po stanovskih organizacijah. Imamo zunanje sovražnike, zoper katere vzdržujemo vojaštvo, ima pa tudi vsak stan doma svoje nasprotnike, proti katerim naj se bori ves stan. Tudi kmečki stan naj bi se boril združen, ali kakor pravimo organiziran, za svoj obstanek. A kako težko je združiti ljudi, ki prebivajo daleč drug od drugega po dolinah in hribovih. Kako naj se te spravi vkup, da nastopijo, kadar je treba in spregovorijo, kadar se ne sme več molčati? Začetek takega združenja so naše posojilnice in zadruge, je naše politično društvo. Žal, imajo naši verski in narodni nasprotniki tudi svojo mogočno organizacijo v c. kr. kmetijski družbi, v svojih liberalnih posojilnicah, zdrugah in društvih. Tako je ljudi, žal, ločila politika tudi na gospodarskem polju. Ne po krivdi kršćan-

skih strank, ki se drže stare vere in starih nra-
vniñ načel, marveč po krivdi liberalnih voditeljev,
ki z gospodarsko organizacijo hočejo širiti svoje
takozvane „svobodomiselne“ neumnosti: Prosti
zakon, prosto šolo, vero brez duhovnikov in kdo
ve, kaj še.

Kulturni svet.

V nekaterih deželah obstoji že leta sëm
posebna organizacija kmečkih gospodarjev, ki se
imenuje „Deželni kulturni svet“. Tako na
Češkem, Tirolskem, Zg. Avstrijskem, v Istri in v
Dalmaciji. Namen teh kulturnih svetov je, ustvari-
ti strokovno kmečko korporacijo, ki naj vladi
in ljudskemu zastopstvu v državi in deželi pred-
laga in svetuje, kaj naj se stori v prid polje-
delstva, ki naj ustanavlja in podpira gospodarska
društva, naj nadzoruje kmetijski pouk in vodi
gospodarske šole. Kulturni svet je pametna go-
spodarska naprava in pozdravili bi ga tudi mi,
ko bi se bil za nas napravil kulturni svet, ki
daje nam in kršćanski nemški stranki možnost
sodelovanja. To bi bilo mogoče, če bi se ustvaril
za nas Slovence slovenski odsek, kakor imajo
Lahi na Tirolskem in Nemci na Češkem tudi svoj
odsek v kulturnem svetu. A nemškonarodni stranki
pri vsem tem ni bilo za kulturni napredek, hoteli
so le zatreti s to korporacijo Slovence in kršćan-
sko nemško stranko v deželi.

Postavni predlog za koroški kulturni svet.

Postavni predlog kulturnega sveta so si
liberalni gospodje v Celovcu deloma prepisali od
drugih že potrjenih kulturnih svetov, deloma pa
so mu natvezli novih določb, ki so naravnost
nesprejemljive. Zato je tudi deželni predsednik
naglašal, da je on predlagal spremembe, ki se
žalibog niso sprejele, in da zdaj še ne ve, ali
bode mogel tak predlog biti od cesarja potrjen
ali ne. Da je on priporočal in zahteval, naj
nemškonarodna stranka pusti sodelovati v odsekih
tudi manjšino (gosp. Grafenauerja in kršćanske
Nemce), a da se ti njegovi nasveti niso poslušali.

Za nas Slovence je ta predlog nesprejemljiv,
ker nam ne daje lastnega odseka, mi pa ne mo-
remo in ne smemo vstopiti v kako organizacijo,

katere vodijo najhujši naši narodni, verski in tudi
gospodarski nasprotniki.

Nesprejemljiv je ta predlog, ker našim po-
sojilnicam, ki so že vzrastle v mogočno organi-
zacijo, ne daje lastnega zastopnika.

Nesprejemljiv je ta predlog, ker določuje,
naj sme v bodoče podpore prositi za gospodarske
namene, podpore sprejemati in deliti le še dež.
kulturni svet. Prosimi je bilo do zdaj še vsakomur
dovoljeno, nemški liberalci bi pa nam radi tudi
pot do vlade, do c. kr. ministrov zastavili in
preprečili. Ministrstvo naj bi v bodoče Dobernika
in Lemiža povpraševalo, koga sme podpirati!
Nemškonarodna stranka še ne ve, kako malo
ona v Avstriji pomeni in kako ji slabo stoji zdaj
tako predrzno nastopanje.

Nesprejemljiv je ta predlog, ker liberalni
politični večini v deželi daje oblast, vsak čas, če
bi prišlo do tega, da se oglašajo tudi društva
kršćanskega značaja, sprejeti v kulturni svet
toliko raznih vsenemških društev, da druga stranka
nikdar ne bi prišla do vpliva, ki ga po pravici
mora zahtevati.

Nesprejemljiv je predlog, ker se mu vidi na
prvi pogled, da je to neka postava zoper
Slovence in kršćansko-socialne Nemce, ne pa
postava v pospeševanje kulture v deželi.

Poslanec Grafenauer zoper protikulturni svet.

Radi tega predloga je nemško-narodno
stranko g. Grafenauer po zaslugi bičal: „Dobra
stvar potrebuje časa, a kaj potrebuje slaba, kakor
tu postavni predlog, treba izvesti pri poroče-
valcu (Kiršnerju). Na tem predlogu je dobro le,
kar je od drugih postav prepisano, a vse drugo
ima le namen, onemogočiti sodelovanje ljudi, ki
ne pripadajo nemškonarodni stranki. S tem
predlogom se hoče Slovence gospodar-
sko ubiti in vlado se hoče postaviti pod kul-
turni svet, ter jo popolnoma degradirati. Za
kršćansko-socialno stranko pa se s tem pred-
logom izvrši, kar pravijo biblične besede: „Zve-
žite mu roke in noge in vrzite ga v vnanjo
temo.“ Jaz sem objektivni tudi pri presojevanju
nasprotnikovega dela; človek se tudi pri tem
kaj uči, ali se uči, kako je treba stvar napraviti,

Podlistek.

Dežnik.

(Češki spisal Leopold Čech. Preložil Danimir.)

Nedavno se je zgodil v mojem življenju
važen preobrat; kupil sem si namreč dežnik.

To, kar me je k temu privedlo, je kratek
roman, ki ga hočem tukaj pripovedovati ljubez-
nivim čitateljem.

V ljubezni sem jako bojazljiv. Že nekoliko-
krat sem plul pod ugodnim vetrom v pristan za-
konske sreče, toda tista preklicana bojazljivost
mi je vsakokrat spela jadra ravno pred njegovim
iztokom. Pri svojem zadnjem poskusu sem do-
spel že precej daleč; posrečilo se mi je namreč
dobiti pristop k rodbini ljubljene deklice. Z go-
spodom Pulpanom (tako se je namreč zval moj
bodoči tast) sva si bila že dobra prijatelja, smel
sem tudi pestovati nelepega psička gospe Pul-
panove, le s krasno Julijo doslej še nisem mogel
priti nikoli v dotiko.

Nekega dne sem zopet posetil gospoda Pul-
pana. Moral sem biti ta dan priča malega za-
konskega prepira. Gospod Pulpan se je namreč
kregal, ker je njegova žena pustila iti Julijo
samo v neki koncert. Razumljivo je, da mi ta-
krat ni dosti prišlo to ozračje. Poslovil sem se
hitro, zatrujujoč, da imam še nujnih poslov.

Gospod Pulpan me je zaman opominjal, češ,
da se je zunaj vlila ravno kar gosta ploha. Končno
me je vendarle pustil, vsilivši mi precej velik

dežnik, sicer že precej stare mode, toda drugače
še lep in nanovo prevlečen s svilnatim blagom.
Bil pa je ta dežnik velik, dragocen zaklad v
rodbini Pulpanovi. Z njegovo pomočjo se je
namreč približal pred leti gospod Pulpan prvo-
krat gospej Pulpanovi, tedaj še mladi, neizku-
šeni deklici, ki se ni upala zavrniti v naliwu,
kateri jo je iznenadil na ulici, ljubeznive po-
nudbe mladega gospoda. Gospod Pulpan je rad
pripovedoval o tej smešni dogodbi, gospa Pul-
panova pa je ob tem vedno lahko zardela kakor
bi se bila tega sramovala.

Sprejel sem torej to rodbinsko svetinjo z
dostojno spoštljivostjo, pri tem pa mi je zasve-
tila v glavi junaška misel. Nesmelo in jecljaje
sem dejal, da bo dež trajal najbrže še nekaj
časa in bi lahko jaz, ker imam opraviti tam blizu
koncertnega doma, počakal na Julijo ter jo spremil
z dežnikom domov. Obema je bilo to povsem pogodi.

Toda do konca koncerta je bilo še dolgo časa.
Počasi sem korakal po ulici. Pri tem pa je do-
zorel v meni naklep, da izrabim pot od koncerta
do Julinega doma v to, da ji vendar enkrat raz-
odenem svoja čustva. Naj združi spoštovanja
vredni dežnik še enkrat v ljubezni dve mladi
srca! Z mičnimi barvami sem si v duhu načrtal
ta trenutek: Osamljena ulica — pomladanski dež
lahno, jedva slišno bobna po razpetem dežniku —
pod njem stopa prožno ljubljena deklica ob moji
strani — gledava iz svojega zakrčja kot dve
nežni ptički iz majhnega gnezdeca — tedaj ji
lahno stisnem roko in ji zašepetam vse, vse . . .

Takoj sem bil trdno pripravljen za ta važni
korak. Dosti časa pa imam medtem, vsaj naj-

manj dve uri še, kajti koncert se je šele ravno kar
moral pričeti. Pogled na leskečo skledico, zibajočo
se v zraku nad tlakom, me je spomnil, da imam
lase in brke že nenavadno dolge. Vstopil sem
torej v brivnico.

Sedel je tam, zahaljen z belim prtom, obličje
pobeljeno s penami mila, mlad vznesen mož, ki
se mi je uprotivil na prvi pogled. Nisem rad
takih podjetnih gizdalinov z beloleskečimi zobmi
pod črnimi brkami in vero v svojo neodporljivost
v iskrenih, veselih očeh.

Moral sem čakati in poslušati netečne dov-
tipe, ki jih je pripovedoval brivčev pomočnik.

Končno je vendar le zapustil gizdavec gostih
črnih kodrov in bledorožnatega obličja brivnico,
in zlobudravi brivec se je polastil moje glave.

Vzorno počesan korakam zopet po ulici.
Časa imam še vedno dosti. Prečital sem si še v
kavarni časopise, zastavil se nato tudi v trafiki
in končno se izprehajam zamišljeno gorindol pred
koncertnim domom, iz katerega mora kmalu priti
nežna kraljčina mojih sanj. Iznova si predstavl-
jam z najpestrejšimi barvami oni zlati trenutek,
ko priznam svojo ljubezen, vdajam se sladkim
nadam, da me bo gotovo uslišala.

V tem hipu me je srečal znanec.

„Kam pa, prijatelj?“ me je nagovoril. „Toda
najprej mi povej, zakaj hodite vi gospodje pi-
satelji tako radi brez dežnika?“

To smešno vprašanje me je zadelo kakor
blisk z jasnega neba. Zapazil sem šele sedaj,
da se izprehajam že Bog ve kako dolgo v tem
dežju brez dežnika. Kje je sedaj dragoceni dežnik
Pulpanov, kje vraga sem ga pozabil?

ali pa, kako se ne sme delati. Ta predlog je tako napravljen, kakoršna postava ne sme biti. Gosp. Grafenauer je dejal dobesedno: „Die Vorlage ist gemacht mit Eigensinn, Widersinn, Stumpfsinn und Unsinn“, ali peti „Sinn“, ki bi ga bil rad videl, pogrešam, in ta je „Freisinn“. Če je bilo na Moravskem mogoče, da sta se narodnosti sporazumeli, zakaj pri nas ne? Naj se napravi tudi pri nas drug (slovenski) odsek! Tukaj za tretjino Slovencev, kakor na Moravskem za tretjino Nemcev in na Tirolskem za četrtno Lahov. Če se pa manjšino vedno stran poriva, nam nič ne preostaja drugega, kot nazivati deželno zastopstvo v bodoče le še „Visoki nemškonarodni strankarski zbor“ ne pa „Visoki deželni zbor“.

Lemež in Angerer.

Lemež je zatrjeval, da njegova stranka ne izključuje drugih od gospodarskega dela, da pa se izključujejo tisti, ki se zdaj pritožujejo. Primer z narodnimi manjšinami na Moravskem in Tirolskem pa ni dopustljiv, ker so te narodne manjšine tam zelo močne, za Slovence na Koroškem pa pomeni gospodarska ločitev — smrt!

Kako ti je Lemež, nemški Lemež, za nas v skrbeh! Smrt naj pomeni za Slovence, če ne sledi več nemški gospodi, kakor tele, ki ga vodi mesar v klavnico. Taka trditev je več, kot neslana. Če Slovenci na Koroškem zahtevajo, da si smejo sami oskrbovati svoje gospodarstvo, če zahtevajo zase tretjino državnih in deželnih podpor, ali je to naša smrt? Zdaj se polaga tu denar v roke našim narodnim in verskim sovražnikom, če se bo naš del dal nam, je to naša smrt? Slavni Lemež, poznamo se že dolgo, mi še nismo volje umreti, da prihajamo že tudi tako močni, da bomo tiste tuje ljudi, ki nam delajo zgago v lastnem domu, zmetali ven na cesto.

Zelo strastno je zoper Slovence in duhovščino govoril znani profesor Angerer. Le ta govornik očita Slovincem in kršč. soc. stranki, da gospodarska društva ustanavljajo le s političnim namenom, da ljudem, ki ne volijo z njimi, odpovedujejo posojila, da ustanavljajo Nemcem protidruštva. Na gospodarskem polju naj se Slovenci in kršč.-socialni Nemci uklonejo, ter boriijo le na idealnem, naj ne terorizirajo, kakor krščansko-socialna stranka na Niževavstrijskem. S slovenskimi sodeželani hočemo v miru živeti, pač pa se borimo zoper ščuvance, zoper slovenske odvetnike in duhovnike, ki ščuvajo. — (Grafenauer: In jaz!) — Ščuvanje gre tako daleč, da marijaniščani v nemških prodajalnah demonstrirajo. (Op. Par marijaniščanov je na kolodvoru zahtevalo liste v slovenskem jeziku — nemškonarodni učiteljski zbor jim je zato prisodil ukor!) Gibanje je prišlo tako daleč, da se v Žrelcu doli trgajo nemške table, in v „Miru“ se je bralo, da je to prav. Vse to delajo fanatični duhovniki, in da ljudstva ne bodo naščuvani, se morajo vzbuditi Nemci.

Angerer je dobil svoj odgovor.

Poslanec Krampl je očital Angererju, da on nekaj trdi, česar ne more dokazati. „Ravno nemškonarodna stranka nam dela proti-

društva. Zakaj ste ustanovili posojilnico v Reichenfelsu, kjer je obstalo že poprej krščansko-socialno posojilno društvo?“ Angerer: „Ker je treba bilo.“ — Krampl: „In v Marija Rojahn ste ustanovili društvo za nami, in v Granic-dolini in v Labudu? Ni res, da mi izključujemo ljudi, ki so drugega mišljenja, gosp. Angerer, tega nam niste dokazali.“ Angerer se je nato sklicaval na svojega prijatelja prof. Waldnerja, ta baje vé več dokazov.

Grafenauer je moral Angererju razložiti, da stvarno ni vedel nič povedati: „Tukaj napa-date krščansko-socialno stranko, na Dunaju pa sedite z njimi vkup in občujete z njimi kakor prijatelji! Če krščanski socialci ne delajo prav, pustite jih, se bo že na Dunaju kdo našel, ki jih zavrne.“

Drugo vprašanje je, kaj ima župnik Arnejc (v Žrelcu) z deželnim kulturnim svetom opraviti? Jaz danes le toliko povem, da je v Žrelcu tudi učitelj Siestl, in da ta ni nedolžen, o tem spregovorim še pozneje. Angerer govori o škodi, ki bi jo mi Slovenci imeli po lastnem odseku v kulturnem svetu: Povem vam, pustite nas delati, kakor smo delali do zdaj, ne brigajte se za našo škodo, marveč mislite nase, ali ne boste škodo imeli vi, če postane ta predlog postava. Berite paragrafe 15 in 16 in sodite mirno, ali imamo prav ali ne. Ta predlog nas hoče od gospodarskega sodelovanja popolnoma izključiti, ker v ti organizaciji nimamo nobenih pravic. Za take bebce nas ne smete imeti, da bi ne vedeli in ne razumeli, kaj nam Slovincem na Koroškem s tem predlogom hočete, naj doktor Angerer govori kar hoče.

V posojilnicah dela nemškonarodna stranka ravno tiste pregrehe, ki jih očita nam! Denar igra pač povsod proketožno vlogo. Ali mar vi, nemškonacionalci, ustanavljate svoja društva brez političnega namena? Ali jih vi ustanavljate s srcem, ki gori le za gospodarske koristi? V srcu sami veste, da je resnica le, kar pravim jaz! In vaši predlogi, ki jih stavite, so čestokrat le predlogi, s katerimi si hočete zagurati mandate (Mandatsanträge). Ko bi bil profesor Waldner tukaj, bi se čutil prizadetega, kajti jaz bi mu mogel navesti dokazov, ne on meni, zato ne privlačujte stvari, ki ne spadajo sem, potem bomo mogli upati, da se predlogi deželne zbornice pametno obravnavajo. **Da bi ta predlog bil od cesarja potrjen, se mi nikakor ne zdi verjetno.**“

Koroške novice.

Sodaliteta ima prihodnji četrtek, 12. t. m., svoje mesečno zborovanje v starih prostorih. Poročal bode tovariš č. g. župnik Lasser o vprašanju: „Zakaj ima dušno pastirstvo po mestih tako malo uspehov?“ Poroča tudi tovariš č. g. Poljanec: „Gospodarsko vprašanje — in dušno pastirstvo.“

Pobalinska igra s šipami na Mohorjevi tiskarni. Minljivost vsega posvetnega nam oznanja dan vernih duš. To minljivost je hotel, kakor se zdi, v noči od 1. na 2. t. m. nepoznan zlikovec

praktično pokazati celovškemu Slovincem s tem, da se je potrudil na tiskarni Mohorjeve družbe, in sicer na knjigovodskem oddelku v šolski ulici, pobiti šipe na oknih. 8 šip (5 navadnih zunanjih in 3 debele zvezdnato-brušene, notranje) v skupni vrednosti okrog 45 kron, je zdrobljenih. — Stranka, ki stanuje v hiši v II. nadstropju, pripoveduje, da je slišala četrč čez štiri zjutraj na ulici žvenkljanje šip. Ker si precej domisli, kaj bi znalo biti, odpre okno svojega stanovanja in gleda na cesto. Pa vsled precejšnjega pomola med nadstropji ne vidi na ulico tik do hiše, torej tudi ne okna pobijajočega falota. Pač pa še parkrat sliši šipe rožljati. Po sledovih se sodi, da zločinec šip ni pobil s kamenjem, ampak je naravnost s palico dregal v okna. Zopet kulturni čin! Kako je že rekel namestnik deželnega glavarja v deželnem zboru, pl. dr. Metnitz? Nemci bodo segli po samopomoči, ker se jim godi tako slabo, da nimajo na Koroškem menda nobenih pravic več?!

G. Božidar Štifter, naš rojak in profesor v Kalugi na Ruskem, je že dolgoletni naročnik našega lista ter je poslal tudi letos 12 rubljev (30 K) v naše narodne namene. Gorečemu rodoljubi iskrena zahvala in slovenske pozdrave!

Celovec. (Obesila) se je v nedeljo dopoldne z vrvice ob oknu Matilda Winkler, žena Josipa Winkler, ki je vsled konkurza zaprt. Vest o samomoru gospe Winkler se je bliskoma razširila po celovškem mestu. Štirinajstletnega sina, realca, ki je nekaj dni sem pri svoji stari materi, o tem činu niso obvestili. V torek se je udeležila pogreba nesrečne Winklerjeve nešteta množica Celovčanov, ponajveč žensk.

Podljubelj — Plajberg. Zadnje občinske volitve v Rožu in boji za zmago v občinah so končani. V Podljubelju smo sicer še podlegli proti združenim rdečkarjem, nemškutarjem in Nemcem, pa nič ne dé. Nam se te zgube prav nič ni treba sramovati, to vedo tudi nasprotniki, nasprotno, naše število je od zadnje volitve naraslo tako visoko, da bi z lahkoto dobili dva razreda, če bi volila vsaka stranka zase. Mi 72 proti združeni 82 (pred tremi leti mi 45) to vendar nekaj pove in nam daje tudi pogum, da še puške ne bomo vrgli tako hitro v koruzo. Vse drugače so se naši vrli gorski korenjaki v Plajbergu odrezali pri zadnjih volitvah. Boj je bil hud, v službi nemške gospode stoječi priganjači so letali od hiše do hiše, od babe do babe, obljubovali, grozili, pretili; na dan volitve jih je kar 6 ali 7 stalo na volišču, kjer so držali v krempljih uboge volilce, kakor hudiči grešne duše. A ves pritisk, vsa sila ni pomagala ničesar, „nemškutar in jager mora vun iz občine“, tako je sikalo našim možem skozi zobe. In res, pometali so jih iz občine in z njimi tudi „tabernarje“, kakor se vrže raztrgana suknja za plot. In prav so imeli. Kdo pa še drži vso našo nemškutarijo po koncu, če ne naši gostilničarji in njih najemniki! Vsak mi bo pritril, da če je kdo v vaši nemškutar ali liberalci, je to gotovo v prvi vrsti „birt“ (imamo seveda tudi zelo častne izjeme). Kdo je vrgel na pr. podljubeljsko občino socialdemokrat in nemškutarjem v roke, če ne gostilničarji? 13—15 gostilničarjev je volilo proti nam, v Pod-

Ti pozabljivosti se pri človeku, ki je že hodil skoro trideset let brez dežnika po blatni zemski dolini, ne smemo preveč čuditi. Zanimivo pa je vsekakor, da večina naših literatov brez bolesti in nekako s ponosom pogreša te tako koristne naprave kakor je dežnik. Morda store to zaradi tega, ker ga nosijo vsi navadni in pošteni ljudje, dočim genialni pisatelji z globine duše sovražijo vse, kar je vsakdanjega in navadnega. Drugače si tega res ne vem prav razlagati. Saj je hvala Bogu že davno minila tista zlata doba našega založništva, ko se je nagradil zvezek pesmi z jetrnico na zelju in roman z obnošeno suknjo založnikovo, dandanes si naš pisatelj, ako pridno dela, že lahko kupi z dobičkom svojih spisov celo hišo, kaj šele dežnik.

Toda bodi temu kakor hoče, občutljivi nedostatek dežnikov med našimi pisatelji je istina. Čudim se le, da še nobeden izmed naših kritikov tega ni poudarjal. In vendar je jasno kakor beli dan, da to jako slabo vpliva na naše literature. Znano je, da dežuje v naši deželi neobičajno pogostokrat. In ako pomislite še ob tem, da naš pisatelj niti ne utegne snemati klobuka na ulici, tu, da bi pozdravil svojega mecena, tam zopet, da bi se zahvalil svojim častilcem, potem vam bo razumljivo, da izprehod v dežju glavi nikakor ne more koristiti, posebno ako je to ena izmed onih glav, kjer niti največji sovražnik nobenega lasa ne more skriviti.

Tem mislim sem se vdajal seveda šele zdaj, ko je bilo že vse prepozno. V tem hipu, ko me je tovariš opozoril na izgubo dežnika, je bila edina moja misel, dobiti nazaj to dragoceno sve-

tinjo in naj stane kar hoče. Kako bi sicer mogel stopiti pred gospoda Pulpana in njegovo soprogo!

Hitel sem v dežju nazaj v trafiko — tam ga ni bilo. V kavarni tudi niso vedeli nič o podobnem dežniku. Torej še ena pot, k brivcu! In res — stal je tam v kotu nek dežnik. Radostno sem ga zgrabil — toda jojmene! Blago je bilo sicer podobno, toda držalo povsem drugo. Najbrže je odnesel kdo Pulpanov dežnik namesto svojega. Gotovo oni protivni gizdanec — toda brivec ga ne pozna.

In sedaj je bil najvišji čas, da bi se pospešil tja pred koncertni dom. Popadel sem tuji dežnik in hitro sedel v voz, ki je hitel ravnokar prazen mimo brivnice. Kmalu nato sem izlezel na prag koncertnega doma. Toda koncert je bil že minil, dvorana je bila prazna.

Potrt sem se vrnil proti domu gospoda Pulpana. Moram tja — ne preostaja mi ničesar drugega. Vstopivši v sobo sem zagledal ob strani krasne Julije vam že znanega moža z iskrenimi in samozavestnimi očmi in z beloleskečimi zobmi pod črnimi brkami. Ta ničemurni človek je res zamenil v brivnici moj dežnik, nato je slučajno srečal Julijo v dežju pred koncertnim domom, ponudil ji je svoj, pravzaprav gospoda Pulpana, dežnik ter jo spremil domov in se celo predrznil iti z njo gor v sobo in — kar dovršuje tragičnost moje nezgode — takoj pri tem prvem srečanju ji je razodel svojo ljubezen, stopal z njo v tajnem šepetanju po samotni ulici, pod svilnato streho tega dežnika, pri tihem enakomernem bobnanju drobnih kapljic.

* * *

Imam sedaj svoj dežnik, ki je postal moj nerazročljiv sodrug. Takoj pri prvi kapljici ga razpenjam široko nad glavo. Toda žalibog, ne srečavam več krasotic, katerim bi mogel prispeti s svojim dežnikom na pomoč; le kak premočen literat se obesi tupatam na moje rame ...

Društveno gibanje.

Šmihel nad Pliberkom. Slov. kat. izobraževalno društvo v Šmihelu nad Pliberkom priredi dne 15. novembra t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni pri Šercarju svoje zborovanje. Na sporedu so poučni govori o gospodarstvu in o drugih važnih vprašanjih. Nato petje. Domačini in sosede iz okolice, pridite v prav obilnem številu.

Odbor.

Djekše. „Kršč.-soc. ljudsko društvo za Vovbre, Št. Štefan in okolico“ priredi dne 15. novembra 1908 popoldne po blagoslovu na Djekšah veliko mesečno zborovanje. Govorila bodeta č. g. Poljanec in kanonik Dobrovc. Djekšarji, pridite v ogromnem številu.

Odbor.

Vabilo k veselici, ki se bo priredila v Kotljah dne 8. novembra ob 1/2. uri popoldne v prostoru Antona Lušnika. Spored: 1. Dve šaljivi igri: „Pot do srca“ in „Vedeževalka“. 2. Petje, tamburanje, prosta zabava. K obilni udeležbi vabi

odbor.

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

ljubljeno vsi, vsi razen enega; kdo pa je zadnjič preprečil blagoslovljenje „Delavskega doma“? Pri kom so nemškutarji našli zavetje in zaslonbo proti nam, slovenskemu delavcu in slovenskemu kmetu!? Koga se zdaj najbolj bojkotira? Folta v svoji jezi do nas domačih ljudi prekaša že vse meje. „V Podljubelj k Slovincem idi kupovat,“ se je reklo ljudem v njegovi štacuni. V Podljubelju se tudi vse ogiblje slovenske trgovine in slovenske gostilne, pa to nič ne stori, nas je že toliko, da sami dovolj podpremo naše ljudi, gorje pa nemškutarjem, če ne bodo več živeli od naših slovenskih grošev. Koroški Slovenec postaja mož, tudi on se hoče greti pri politični peči. Živela zavednost njegova!

Bajtišče. („Štajerc“.) V svarilo vsem lahkovernim Slovincem, ki dobivajo „Štajerca“, naj si ga potem že berejo ali ne, naj služijo te-le vrstice ki so se dogodile ta teden na Bajtiščah. Neki tukajšnji drvar — mož je že zelo star — je po bogve čigavem trudu dobival iz Ptujja slabo-znana „giftno krot“o. Dve kroni je plačal enkrat za njega, ko pa je „Štajerc“ začel svojo modrost prodajati po 3 krone na leto, „klafati“ pa za 10 kron, ga je začel dosledno pošiljati v „krotenhof“ nazaj. Ljudje okoli Linhartarja pa so si mislili: Bomo videli, kdo bo dalje vzdržal, ti ali mi, in pošiljali so mu ga proti volji naprej. Njemu je bilo nazadnje prebedasto, vsako soboto z žabo v „haržetu“ hoditi eno uro na pošto in ga je raje zanesel nekam drugam, kamor spada „Štajerc“ in njegovi junaki. Sedaj pa ga „Štajerc“ čisto tiho toži po borovljskem notarju. Žena leži, zadeta od mrtvouda, da se še ganiti ne more, mož pa tudi komaj za krop zasluži, zdaj ga pa še „Štajerc“ toži, dasiravno mu je posili hodil pod streho. Koroški Slovenci, bodite napram „giftni kroti“ oprezní, sicer se tudi vam more zgoditi kakor temu siromaku. Prisiljeno zelje, kakor je „Štajerc“, nikdar ni dobro.

Bilčevs. (Lukas lovi.) Dne 31. okt. nas je počastil, pravzaprav naše socialne demokrate, državni poslanec Lukas. Imel je v Bilčevsu ob 8. uri zvečer shod pri zaprtih durih. Bogve, kaj je natvezel našim špialkomratom, ki bi jih lahko seštel na prste ene roke? Toda častitamo gosp. Lukas nad takimi pristaši, ki spreminjajo svoje prepričanje kot april vreme. Danes je, ako kaže, klerikalec, jutri se bo že bahal, da je liberalec in navdušen pristaš „Štajerčev“, nazadnje pa še socialdemokrat. Vabila je delil demokrat iz Želuč in je bil pri tem zelo previden. Razdelil jih je samo takim, o katerih je vedel, da bodo na shodu lepo molčali in včasih malo prikimali na to, kar bodo gosp. Lukas povedali. Pa o j smola! Vabil, okrog 50, je mogel razdeliti v Želučah le štiri. Si bomo že zapomnili te tiče in jim bomo o priložnosti postrigli njih peruti, da bodo precej nizko obsedeli. Vi pa, dragi slovenski možje in mladeniči, ostanite tudi zanaprej zvesti svoji veri in mili naši slovenski domovini! Ne prodajajte svojega prepričanja za sladko besedo, ki pride iz ust naših nasprotnikov. Ne verujte jim, ker so naši največji sovražniki, ki nas hočejo časno in večno pogubiti.

Škocijan. (Politično zborovanje.) Kakor slišimo, namerava naš poslanec g. Grafenauer v nedeljo, dne 15. t. m., pri nas poročati o svojem delovanju. Kraj in čas se bo pravočasno naznanil. Kmetje, delavci, fantje! Vsi ste vabljeni na obilo udeležbo. Ob tej priliki bodo tudi posamezniki lahko poslancu osebno izrazili svoje težnje.

Šmarjeta pri Velikovu. V našem kotu se malokaj posebnega zgodi. V nedeljo, dne 25. oktobra, so pa hoteli nemškutarski učitelji vendar nekoliko zbuditi Šmarječane in so napravili zborovanje nemškega „šulferajna“. Zavoljo neugodnega vremena in tudi nezanimanja za take „špase“ je prišlo prav malo domačinov, nabralo pa se je nekaj komijev, učiteljev in dr. Höfferer iz Velikovca. Glavno „pridigo“ je imel Hornbogner iz Velikovca, v kateri je dejal, da smo Slovenci nespametni, ker ne privoščimo, da bi se otroci naučili nemščine, kar bi jim bilo zelo v korist. Take „bajže“ se pregrevajo in ljudje farbajo! Kateri Slovenec pa brani, da bi se otroci na Koroškem ne smeli učiti nemščine? Nobeden. Mi le zahtevamo, da se naj otroci nauče dobro obeh deželnih jezikov, v prvi vrsti materinega in potem tudi nemškega. Nevoščljivci so le Nemci in nemškutarji, ki nam vsiljujejo le samonemške šole, kakor so na pr. v Malem Št. Vidu in drugod, kjer se slovenski otroci materinega jezika niti brati ne nauče. Kdor tako dela z otroci, jim je nevoščljiv in jim škoduje, ker jim jemlje izobrazbo. Pa tudi druge šole kakor na pr. želinjska in šmarješka so tako urejene, da se le pridnejši otroci zamorejo naučiti dobro brati v materinščini, pisati pa samo najpridnejši in najnadarnejši. Za „šulferajn“ se je potrdil stari odbor,

g. Reš p. d. Breznik na Brankovcu za načelnika in g. nadučitelj Skorčič v Šmarjeti (ki ima sedaj čas) za tajnika. Popilo se je še par litrov ola in nekaj kupic vina, zapelo neizogibno „Wacht am Rein“ in „Adijo Šmarjeta!“

Št. Lipš. Zapustil nas je za nekaj mesecev naš dušni pastir Alojz Huter, ki si je šel utrjevati slabo zdravje v Briksen na Tirolsko. Faro oskrbuje ta čas g. župnik V. Weis iz Žitarevasi. Bog daj, da bi se naš gospod župnik zdrav vrnil med svoje župljane, ker hudo je za župnijo, če nima lastnega župnika, posebno pri nas v zimskem času, ker imajo nekateri poldrugo uro in še več do sosedne župnije. Ne manjka sicer tudi pri nas takih, ki jim je župnik trn v peti, ali slab duhovnik bi bil, ki bi dandanes ne imel sovražnikov. Sicer pa pri nas teh, hvala Bogu, ni mnogo, ter ga večina ljubi in spoštuje in ima sočutje s svojim tako dobrim, a bolehnim župnikom, in prav radi bi ga zopet videli v svoji sredi.

Št. Lipš. (Cesarjeva jubilejna slavnost) dne 25. m. m. se nam je navzlic skrajno neugodnemu vremenu prav dobro obnesla. Govoril je g. župnik Val. Weis iz Žitarevasi o našem ljubljenskem vladarju tako ganljivo, da je bil marsikdo ganjen do solz. Tudi deklamacije je občinstvo prav pazljivo poslušalo. Posebno so nas razveseljevali dobrolski tamburaši in pa vrla dekleta, ki so uprizorila igro „Kukavica“ in so pokazale svoj poseben talent za oder. In tako smo se enkrat zopet prav podomače razveseljevali in se zraven navdušili za milega vladarja in lepo našo slovensko domovino.

Iz Libuči. (Predrznost šolskih oblasti.) Novo zaušnico je zopet dala Slovincem šolska oblast. Prestavila je iz tukajšnje šole res vzorno učiteljico gospodično Maro Mikuluš, ki si je pridobila v enem letu tukaj ljubezen in spoštovanje vseh otrok in starišev. V narodne zadeve se ni mešala. Na njeno mesto so nam poslali prav zagrizeno nemško frajlico, ne popolnoma večšo slovenskega jezika. Da ji Slovenci niso ravno pri srcu, kaže dejstvo, da se je ob priliki ljubljanskih demonstracij izrazila: „Alle Windischen muss man durchhauen!“ Priče na razpolago! In takšna učiteljica naj podučuje tukajšnje slovenske otroke! Med ljudmi vlada strašno ogorčenje. Ali že res smemo počenjati z nami, kar se jim zljubi? Motijo se, ako mislijo, da bomo pustili nemškim frajlicam pretepati slovenske otroke. Proti nastavljanju nam skrajno sovražnih učiteljev in učiteljic odločno protestiramo, in ako je ljudstvo dobro, da plačuje, naj se ga upošteva še takrat, kadar terjaja svoje pravice!

Torba za nasprotnike.

Slaven kulturni čin.

V isti noči, ko je pobila „celovška ulica“ šipe pri Mohorjevi hiši, je storila pred hišo, v kateri stanuje g. dr. Brejč, še drugo, fortšritlih-zadnjaško delo. Posadila je tam lepo dišeče rožce nemške kulture, kakršne Slovenci niso kazali v Ljubljani, ker je taka „dišeča kultura“ mogoča le pri nemških nacionalcih. Gospodje Dobernig in vitez pl. Metnitz in dr., kaj pravite k takim kulturnim činom pobalinov, ki so razhujskani po glasilu koroške nemško-nacionalne inteligence „Freie Stimmen“. Pričakujemo, da bo vitez pl. Metnitz spustil vsaj v občinskem svetu v Celovcu fulminanten govor zoper tako „hecarijo“ celovške ulice.

Klobučar Berger v občinskem svetu.

V seji občinskega sveta v Celovcu je predlagal klobučar Berger nujni protest na pravosodnega ministra v zadevi rabe slovenskega jezika pri celovškem okrajnem sodišču. Ta mož in prej nekoč trgovec Zier sta pokazala, da ne marata Slovencev, gotovo tudi tedaj ne, če jima nosijo denar. Zato bomo imeli pazno oko na tiste nevedne Slovence, ki jima proti njuni volji nosijo denar!

Gospodarske stvari.

Slovenskemu kmetu v premislek.

Letošnja suša in padla cena živine marsikateremu kmetu povzroča obilo skrbi in gorja. V prvi vrsti ga muči vprašanje, kako bode letošnje zimo krmil svojo živino, ko mu je suša uničila toliko krme, tako da bodo posestniki večinoma primorani kupovati krmo, da bodo mogli svojo živino ohraniti do pomladi ali pa jo bodo morali prodati za slepo ceno.

V letih, ko se pridela zadosti krme in cena živine ni prenila, stavi kmet vse upe na svojo živinorejo, ker ve, da je to njegov edini in najboljši vir dohodkov, s katerimi za silo poravna

stroške v gospodarstvu. — Kakor hitro pa pade cena živine ali pa ga obišče kaka druga nesreča (toča, povodenj itd.) je kmet obupan in se šteje med najnesrečnejše ljudi na svetu, ker vidi, da je vse njegovo delo sedaj brez uspeha.

Tako hude nesreče, kakor je ravno letošnja suša, pa tudi ni lahko za kmeta. Če pride toča in pobije žito, mu še vselej ostane nekaj slame, zrnja in krme. Suša, katera pa posuši tudi korenine krmskih rastlin in s tem ne uniči rastlin samo za letos, ampak za vselej, ima slabe posledice tudi za prihodnja leta. Vsak dober in umen gospodar bo gledal, da bo svoje travnike, kateri se po dežju niso ozelenili ali pa rase samo plevel, ki mu suša manj škoduje, nadomestil z nasejanjem dobrih travnih semen in z gnojenjem, da tako prepreči slabe posledice letošnje suše.

Marsikateri kmet sedaj še ne občuti prav suše, temveč in tem hujsa bo ta suša za njega v prihodni pomladi, če se za to ne bode že sedaj primerno pripravil. Mnogi kmetje si ne znajo izračunati, koliko krme bodo rabili za svojo živino in krmo, kaj površno cenijo, kar pa je premnogokrat prevarljivo. Posebno potrebno pa je, znati izračunati množino krme, ki se bo potrebovala, če jo mora kupiti, in sicer prej ko slej, ker je lahko mogoče, da bo marsikateri rad kupil krmo v vigredi, ko je ne bo mogoče več kje dobiti, in če se bo dala kupiti, bo zelo draga. Zato naj se vsak pravočasno prepriča, koliko ima krme in koliko mu je bo treba kupiti. Ker se vidi, da se pri nas kmetje tako malo brigajo za nakupovanje krme z državno podporo, akoravno so po suši močno prizadeti, se je bati prihodnjo pomlad najhujše stiske.

Kakor povsod, tako bo tudi pri nakupovanju krme treba pomisliti, kakšne krme bo potreba, in katera krma je najcenejša in najizdatnejša. Če bode znal živinorejec tukaj računati, si bo lahko prihranil mnogo denarja.

Marsikateri nevednež kmet si misli pomagati z obilnim krmljenjem slame, ker je na videz najcenejša ali pa je ima še v zalogi, da bo tako obdržal svojo živino do prihodnje pomladi. Vendar bi bilo tako početje za kmeta jako pogubljivo, ker ima slama jako malo redilne snovi. Že beseda slama pove njeno malovrednost na redilnih snoveh.

Kemično sestoji krma iz organskih in neorganskih snovi.

Organske snovi:

Dušičnate	Brezdušičnate
a) beljakovine,	a) tolšča,
	b) vlaknina,
	c) ogljikovi vodani.

Neorganske snovi:

- a) Voda,
b) razne soli,
c) fosforovo kislino apno.

Najpomembnejše redilne snovi v krmi so beljakovine, tolščoba in ogljikovi vodani, in te snovi mora vsebovati vsaka krma, in sicer v pravem razmerju.

Kaj je pravo razmerje? Pravo razmerje je, da morajo biti vse tri navedene redilne snovi v krmi v pravi množini na razpolago. Le tedaj se vse te snovi dobro izrabijo in se vrši prebavljanje v pravem teku. Če bi bilo veliko beljakovin in malo ogljikovih vodanov, ostajalo bi beljakovin, katere grejo v gnoj in nasprotno. To bi bilo po domače tako razumeti: Ako bi na pr. krmili preveč oljnatih tropin in otrobov, katere so bogate na beljakovinah in tolščobi, in malo slame in sena, bila bi to nepotrebna potrata krme. Bogate beljakovine in tolšče bi bilo preveč in šla bi v gnoj, in če pomislimo, da sta ti dve redilni snovi najdražji, kako negospodarsko bi bilo takšno krmljenje. Nasprotno pa bi bilo krmljenje preveč slame in malo tropin pogubljivo, ker žival ne dobi dovolj snovi za svoj življenski obstoj in še te snovi ne morejo prav izrabiti, ker niso v pravem razmerju, da se prebavljanje ne more pravilno vršiti.

Iz tega se učimo, da je predobro krmljenje živine ravno takšna potrata kakor preslabo. Razvidno pa je, kako važno je živino krmiti tako, da se vse redilne snovi dobro izrabijo, kar se doseže s pravilno sestavo krme.

Sestava krme je pri raznih vrstah živine različno potrebna. Kravam, ki dajejo mleko in mladi živini bo treba krmiti lahko prebavljivo krmo, katera naj ima več beljakovin in malo manj ogljikovih vodanov. Na 5 kg ogljikovih vodanov naj bi prišlo 1 kg beljakovin. Pri drugi živini pa zadostuje, če pride na 7—8 kg ogljikovih vodanov 1 kg beljakovine. Beljakovina služi za razvoj mesa in krvi, ogljikovi vodani pa se rabijo za razvoj gorkote. Gledati pa je vedno na to, da dobi žival s tem zadostno množino suhe snovi, da se želodec napolni, da more prebavljati.

Živina na pr., ki je 500 kg težka, mora dobiti približno 125—14 kg suhe snovi in v teh suhih snoveh naj bi bilo 1-25 kg beljakovin, 6-5 kg ogljikovih vodikov in 0-2 kg tolsche. Te številke se potem spreminjajo po različni živi teži živine.

Koliko vsebuje posamezna krma teh redilnih snovi, nahajamo v zato pripravljenih tabelah od različnih strokovnjakov. Take tabele se nahajajo tudi v letošnjem koledarju za kmetovalca, katerega je priredil mlekarški konzulent J. Legvart v Ljubljani, in teh naj bi se Slovenci pridno posluževali.

Še bolj važno, kakor razmerje krme, katero si kmet težko izračuna, je račun, na katerega podlagi si živinorejec lahko predoči, katera krma je cenejša. Ne smemo misliti, kakor naši kmetje navadno mislijo, da je ista krma, katera se jim dozdeva navidez draga, v resnici draga. Tukaj je zopet treba upoštevati redilne snovi.

Beljakovina in maščoba je vredna petkrat toliko, kot ogljikovi vodani, in na podlagi tega si lahko izračunamo, koliko je vredna 1 redilna enota dotične krme.

Iz takega računa je razvidno, da je redilna enota sena dražji kakor ona sezamovih tropin, akoravno stane 100 kg sena 10 K in tropine pa 18 K.

Da bi bilo napačno, pomagati si s tropinami, če se mora kupovati krmo, sem že prej omenil. S tem naj bode le dana slika, kako je priporočati krmiti med drugo krmo tropine. Krmiti se jih sme 1—2 kg na dan za odraslo živino. Omeniti je še potrebno, da naj se nihče ne prestraši, če živina noče žreti, ko se jej začne pokladati tropine, navaditi jo je potreba polagoma na to krmo, kar se zmeraj posreči, in žival jih potem prav rada žre.

Paziti pa je treba pri nakupovanju tropin, da se dobijo nepokvarjene in pristne, zato jih je najbolje naročiti po kmetijskih podružnicah skupno, da se jih dá v to svrhu preiskati.

Nekateri kmetje povprašujejo, kaj so tropine? Tropine so odpadki in ostanki od oljnatih semen, iz katerih se je iztiskalo olje, od lana, buč, maka, solnčnic, orehov itd.

Ta močna krmila so še zelo malo razširjena med kmeti, in kmet nima nobenega zaupanja do njih, tako, da raje kupi otrobe, kakor tropine, akoravno dobi za isto ceno v tropinah še enkrat toliko in še več redilnih snovi.

Kmet, potrkaj se na svoj žep in dobro preudari in preračunaj kupljeno krmo, in lahko si na ta način prihraniš marsikatero kronico, katero potem lahko za druge koristne namene porabiš.

(Konec prih.)

Politične vesti.

Proračunska debata v deželni zboru.

O proračunu koroškega deželnega zaklada za 1. 1909. je poročal dne 3. t. m. vitez pl. Burger, ki predlaga tudi pri prvi točki deželno zastopstvo, da se zviša plača deželnih odbornikov na 5000 K, plača deželnega glavarja pa na 8000 K. Proračun za 1. 1909. znaša 5,222.707 K.

Pri generalni debati se oglasi k besedi poslanec Grafenauer, ki razvija sledeče misli: Visoka zbornica! Oskrbi svojo hišo, ker boš umrl! (Veselost.) Te besede sv. pisma lahko obrnemo na deželni zbor. Oskrbovanje v deželni zbornici res ni ugodno. Končujemo s približno 55.000 K primanjkljaja. Sicer zaradi tega nočem očitati. Pač pa ne morem biti zadovoljen, da se na Spodnje Koroško tako lahko pozabi, tako, da ima Spod. Koroška popolno pravico, pritoževati se.

Kar se tiče uravnave rek, se je v mojem volilnem okraju res storilo, kar je bilo mogoče, sedaj pa bi se naj isto storilo tudi glede cest in potov. To gre vse prepčasi. Že pred leti sem opozarjal na cesto Libeliče—Žvabek—Blato—Pliberk, na kateri je promet precej živahen; tukaj se ni ničesar drugega zgodilo, nego napravil se je nov most. Tudi s tem sem zadovoljen, seveda je moja zadovoljnost v taki meri kakor delo. Apeliral bi na prihodnji deželni zbor, da se na to cesto bolj ozira.

Kar pa moram v prvi vrsti grajati, to je davčni sistem (sestav), ki sloni na tem, da se revni obtežujejo, močni davkoplačevalci pa razbremenjujejo. Dohodninski davek ni prav umerjen. Ljudje, ki plačujejo od 600 goldinarjev dohodninskega davka, plačujejo v razmerju z bogatini veliko preveč davka. Tudi je davčni sistem tako urejen, da podpira tujce proti domačinom. Že svoje dni sem omenil, da je država opravičena, da naloži tujcem, ki iščejo v naši državi zaslužka, davek. Odgovorilo pa se mi je, da tega ne dovoljuje državno pravo in splošno pravo. Le pogledimo življenje v deželi, kmete, domače obrtnike in trgovce.

To ne sme biti zanaprej. Italijani vzamejo domačinom zaslužek, potem pa se dajo od orožnikov brezplačno po odgonu peljati v domovino. Opozarjam, da je davek na zaslužek tujcev v veljavi v Rumuniji in v Švici, in kar je tam mogoče, je tudi pri nas. Domačin dobi delo, če ga Italijan ne mara. Ni res, da bi bili domačini manj zmožni, pač pa so manj izurjeni, in dolžnost države je, da jim priskrbi potrebno konkurenčno izobrazbo. Tako pa se selijo naši ljudje iz dežele, in davčna moč pojema. Ne selijo se pa v Italijo, kjer polentarji sami nimajo dovolj hrane, ampak v Ameriko in so tako za državo in domovino izgubljeni. Naše ljudstvo v Avstriji je z izjemami zelo patriotično, ali če je želodec prazen, potem zgine patriotizem in ljubezen do domovine.

Opozarjam pri tej priložnosti na stavbe pri železnici v Beljaku, ki stanejo devet milijonov kron. Če bi se bilo oziralo tu na memorandum občine Beljak, bi bila stavba za polovico manj stala. Država bi si bila prihranila lep denar, ki bi se bil lahko dobro uporabil za deželo. Tudi realnih davkov vlada ni prav razumela. Vlada si želi na pr. na eni strani velik konsum žganja, na drugi strani pa ne dá koncesij. Sklenili smo tukaj tudi nekatere postavbe, kakor prepoved nasajevanja gozdov, s katerimi pa bodo posebno udarjeni manjši kmetje in ne veliki, ki se jim ne bo poznalo. Bojimo se socialnih demokratov, a tukaj smo pokazali, da gremo dalje nego oni. Imel bi mnogo govoriti, pa sem bil od tovarišev naprošen, da ne zavlačujem zadeve in se hočem na želje tovarišev tudi ozirati, vendar pa si pridržujem svoje ugovore glede šole v specialni debati.

Dež. odbornik Winkler odgovarja, da sta storili občini Libeliče in Pliberk glede cestnega gramoza svojo dolžnost, občini Žvabek in Blato pa ne. Grafenauer mu odgovarja, da sta te dve občini bili mnjenja, da se izvrši v kratkem večja poprava ceste. Ker se to ni zgodilo in ker je naznanil dež. odb. Winkler, kje tiči vzrok, bo to svojim volilcem povedal.

Vitez pl. Metnitz omenja, da se zdi nekako čudno, če pridejo od nemške strani pritožbe v narodnem oziru. Kot Nemec pa s c. kr. vlado ne more biti zadovoljen, ker je v jezikovnem boju preveč popustljiva. Narodni odnosi na Koroškem so popolnoma drugačni kakor na Kranjskem in Spod. Štajerskem, zato protestira proti vladi, da ni ostala pri dosedanjih rabi jezika pri sodiščih. (Kaj mi morda kaj drugega terjamo? Niti trohice nismo pridobili novih jezikovnih pravic, nasprotno pa smo izgubili skoro vse stare, udomačene! Pa Vam še ni zadosti, g. plemeniti Metnic? Op. ured.). Danes so Nemci dolžni sprejemati slovenske tožbe. (To je bilo tudi prej vsekdar tako! To ni nobena novotarija, ampak stara pravica iz jezikovnih naredb že od leta 1867 (!) in 1882. Op. ured.). Ljudstvo tega noče (Vi, g. Metnic, nimate nobene pravice, v imenu „slovenskega ljudstva“ govoriti. Vi ste poslanec mesta Celovec in nemškutarjev, pa ne slovenskega ljudstva. Sicer pa berite resolucije naših shodov, pa boste vedeli, kaj pravo slovensko ljudstvo o jezikovnem vprašanju misli. Op. ur.), le slovenska „hecadvokata“ (Lep „kolega“! Op. ur.) to želita. Govornik grozi vladi, da bo nemško ljudstvo (reci celovška ulica. Ured.) seglo po samopomoči. (Kaj pa s tem mislite reči? Ali bi ne hoteli govoriti — jasneje? Op. ur.). On in njegovi tovariši niso nikdar govorili zoper Slovence, če se že naj tako imenujejo, pravzaprav se imenujejo „bindišarji“, in nikdar ni padla beseda, ki bi slovenskemu ljudstvu kratila pravice. (Da si upa advokat v trenutku, ko govori proti našim pravicam, kaj takega trditi, je že vrhunec drznosti! Ured.) Vlada naj pošilja na slovenske shode komisarje, da bodo zabranjevali hujskanja (Aha! Ali Vas je strah prihodnjih deželnozbornskih volitev? Op. ur.), ker Nemci da hočejo živeti z nami v miru in slogi. (Bravo-klici.)

Specialna debata.

Posl. Angerer priporoča povišanje plač deželnim nižjim uradnikom in pisarniškim slugom, sicer se jih naravnost sili v socialdemokratski tabor. Izjavlja, da je tudi opozoril, kar je naglašal posl. Grafenauer, da Italijani pošiljajo domov denar in se dajo potem brezplačno po odgonu voziti na Laško. Vpraša, če ni odpomoči?

Deželni predsednik odgovarja, da vlada to že dalje časa opazuje, žal, pa ji manjka pravih sredstev.

Posl. Waldner ganljivo sklepa roke in prosi odpomoči na Zili. Zila naj se v zgornjem delu zoži, da bo kamenje odnašala naprej.

Posl. Angerer nujno priporoča popravo ceste pri Peravi. To priložnost uporabi posl. Mühlbacher in biča take nujnosti. Prej nihče ne ve o kaki potrebi, potem naj se obravnava vse nujno.

Posl. Grafenauer izjavlja, da je poslanec Waldner po dolgem času vendar enkrat spoznal, kar je on že prej leta in leta poudarjal. Proti Waldnerjevemu predlogu pa je, ker ne razume, kako pridejo občine Borlje, Brdo in dr. do tega, da bi se v njihovem okraju nabiralo kamenje Zile, ki ga zgoraj ne marajo. Prizadete občine v spodnji Zili bi morale narediti testament. Z uravnavo Zile se je začelo napačno. Denar, ki se je izdal za uravnavo, naj bi se dal posestnikom na razpolago, ki bi bili znali svoja posestva bolje varovati, nego sedanji zidovi. To trditev podpre s slučajem, ko je dal narediti na njegov nasvet inženir Ligel leseno obran, ki se je dobro obnesla. Če hočejo popraviti cesto pri Peravi in uravnati Dravo, je treba uravnati tudi Zilo v spodnjem delu, sicer bo vsa regulacija „bobneča godba“.

Posl. Waldner se zagovarja, da noče škodovati spodnjim Zilanom; dež. odb. A. Lemisch meni, da je Waldnerjev načrt brezuspešen.

K 4. točki proračuna „učne zadeve“ se zopet oglasi posl. Grafenauer. Njegov govor je naredil na poslance in galerijo velik vtis. Izvajal je nekako tako-le:

Ker sem bil od cenj. gg. tovarišev naprošen, da o tej točki ne govorim predolgo in ker je hitrejša rešitev proračuna več ali manj tudi od mene odvisna, se bom oziral na to željo kolikor možno.

Obžalujem le, da naša dežela nima sredstev, da izvrši moje nasvete ali pravzaprav želje Slovencev glede šol. Da je šola potrebna, tega ne zanika danes več niti kak idijot. Kar pa moram grajati, je šolski sistem. Posl. Dobernik je sicer menil, da nastopam v državnem zboru drugače nego v deželnem. Ne vem, če je bilo na mestu, da je povedal to v deželnem in ne v državnem zboru.

Vsaka dežela ima svoje potrebe in Koroška v prvi vrsti poljedelske. Šolski sistem naj bi bil zato tako urejen, da bi se otroci ne poučevali tako, kakor je za nje povečini kot bodoče poljedelce nepraktično. Kar hočem, da se vpelje, je pouk slovenskih otrok na podlagi materinščine in verski pouk. Ne zahtevam, da bi gospodje učitelji poučevali veronauk, nikakor ne, ampak berilo naj bi bilo tako, da bi se otroci ne samo učili, ampak tudi versko vzgojevali. Učili ste se več in ste lahko drugega mnjenja, jaz pa sem se gibal mnogo med ljudstvom ter se prepričal, da je pouk na verski podlagi potreben. Odraščene ljudi, ki so se samo učili, ne pa versko vzgojevali, more ustrahovati le posvetna moč, ki pa je nezadostna; povsod ni mogoče nastaviti stražnikov, in vprašanje je, če jih bo mogoče dobiti, če se bo šola ozirala le na suh pouk, ne pa tudi na potrebne verske ideale. V tem oziru se moram dotakniti učnega zavoda, ki nam je dolžan, dajati učne moči, namreč učiteljske. Ne vem, kako je s tem zavodom, ker nimam pristopa, to pa morda zato, ker se me bojijo, da bi razkril rane. Učiteljske je vzgojevališče učiteljev, in ti se naj vzgojujejo, kakor želi ljudstvo. Rekel pa mi je, ne kak moj pristaš, ampak neki politični nasprotnik, da hodijo mladeniči v ta zavod, da se vzgojijo, a vračajo se domišljavci (daš si hingehen, um gebildet zu werden und kommen zurück eingebildet). Govorim odkrito. Če me nekoč ne bo več v deželnem zboru (Klici: oh!), boste na meni pogrešali morda odkritega sotrudnika.

Pravijo, da je izobrazba med ljudstvom zelo napredovala. Ljudstvo samo jo pa pogreša, zlasti v slovenskem delu dežele. Koroško ljudstvo sploh ni to, kar so Švicarji ali tudi Tirolci. (Medklici.) Če boste prehodili slovenske okraje, boste priznali, da so naši ljudje v resnici zaostali. Nisem imel med njimi samo političnih zborovanj, ampak sem se na prošnjo vladnih organov udeleževal raznih sej in se prepričal, kje so nedostatki.

Kje iskati vzroka? Vzrok leži v tem, da se slovenski mladini ne privošči pouka v materinščini. Učitelji pridejo ponavadi kot dobri dečki v mesto, ko pa zavod zapustijo, so izgubili vso ljubezen do svojega maternega jezika. Ne znajo niti dobro dialekta, kar pa celo pismenega jezika. Pri vseh se to ne dogaja, pač pa pri mnogih, ker se ne navaja gojencev, učiti se maternega jezika, sili pa že celo ne. Dr. Metnitz je danes poudarjal, da se nahajajo na Koroškem Slovenci, ki si v slovenskem jeziku ne morejo nič pomagati, pismenega pa sploh ne razumejo. O prvem zelo dvomim, drugemu je pa vzrok pouk. Vprašam Vas, kaj bi Vi znali, če bi se ne bili učili svojega jezika? Jaz bi ravnotako lahko trdil, da je za Vas pismena nemščina novonemščina, če bi se je ne bili v šoli učili, kakor pravite Vi naši pismeni slovensčini. Le vzemite nemškemu otrokom pouk v nemščini, in boste imeli isto zlo kakor mi. Mi smo navezani na to, da moramo svoje otroke sami vzgojevati, za slovenske otroke sami skrbeti za pouk, in

veseli me, da se vedno bolj širi prepričanje, da bo treba v deželi sprememb, ki odgovarjajo ljudskim željam in omogočajo vzgojo slovenske mladine. Za versko vzgojo pa potrebujejo učitelji sami verskega prepričanja. Ni jih treba biti sram, če jih kdo sramoti kot verne učitelje; tak človek ne zasluži imena olikanec. (Klic: Res je!)

Tu omenjam § 26 šolskega in učnega reda o obnašanju učiteljev. Ne bi bil tega omenil, da me ni k temu izzval dr. Angerer, ki se je pred nekaj dnevi toliko pečal z imenom Arnejc. V Žrelcu je še drugo ime — Schiestl. Žrelec leži blizu Celovca. Za šolo v Žrelcu je daroval nemški „šulferajn“ malo svoto. Sploh se šulferajn šolam zelo vsiljuje. (Kirchmeyer ugovarja.) Moj ljubi, pri vas se mu ni treba vsiljevati, ker ste Nemci, in morda bi bilo bolje, da bi se vrgel na nemške kraje. Ta denar je na jezikovnih mejah itak pri oknu ven vržen, in morda v 10 letih ne bo več šole na Koroškem, ki bi prejela od šulferajna denar s pogoji, kakor jih sedaj stavi. Taka šola je tudi pri nas, in ljudje niso zadovoljni z njo. Smete govoriti o „importiranih hujškah“ kolikor hočete, ljudstvo samo si s takimi malenkostmi ne bo dalo rok vezati.

(Dalje sledi.)

Šolske stvari.

Imenovani so za nadučitelje: Učitelj v Fohndorfu Janez Andrae za Ribnico, Alfred Eisenhut za Trbiž, Janez Gitschthaler na Brdu za Brnco, A. Krainz v Mohljicah za Krajance, A. Tiefenbacher v Rožku za Vrata.

Za šolske voditelje: Jurij Lulek v Selah za Golšovo, Mikl. Ottowitz v Št. Pavlu na Zili za Sele, Al. Koch v Škocijanu za Lipico, Val. Kovač v Šmihelu pri Pliberku za Strmec.

Za učitelje: Jakob Müller v Kotljah za Cirkno, Fil. Strugl v Timenici za Št. Miklavž ob Dr. Za učiteljico: Mar. Einspieler v Šmarjeti v Rožu za Pokrče.

Za podučitelje: Učiteljski kandidati E. Ertel za Škocijan, Fr. Klingan za Brdo, Jakob Kopp za Sveče, Jožef Pörsch za Medgorje.

Za podučiteljice: Olga pl. Dabrowska za Timenico, Pija pl. Koschin za D. M. na Zili, Adolfina Fischer za Zg. Libuče, Helena pl. Gozani za Kotmarovas, Antonija Grubelnik za Libeliče, Leopoldina Kankal za Ribnico, Liza Medic za Črno, Marija Messner za Dholico, Miroslava Piskernik za Črno, Karolina Schmidt za Rudo, Gizela Socher za Sp. Libuče.

Prestavljeni so: Nadučitelj Ant. Martinjak iz Medgorij na Brdo (volitve?), Ferd. Stress iz Čajnc v Medgorje; provizoričen šolski vodja Fr. Aichholzer iz Kinberga v Malošče in Emil Podlipnik iz Kinberga v Šmihel pri Pliberku, učiteljici Hermina Sablatnik iz Črne v Kaplo ob Dravi in Otilija Süßbauer iz Medgorij na Dholico.

Podučitelji kot šolski vodje: Karol Doberšek iz Podgorij v Kinberg, E. Golčnik iz Timenice v Theising in Peter Wrühlich iz Št. Jakoba v Rožu v Slov. Plajberg.

Podučitelj: Frid. Fürpass iz Volšperka v Rožek, Rajm. Flegler iz Kleblacha v Št. Lipš pri Rajneku, Rudolf Potočnik iz Djekš v Guštanj, Maks Preglau iz Čač v Prevalje, V. Sames iz Himmelberga v Žitarovas, Ig. Matschnig iz Štrasburga v Guštanj.

Podučiteljice: Roz. Kilzer iz Blatograda v Št. Tomaž pri Celovcu, Pavla Lesjak iz Mohljic v Škocijan, Mara Mikuluš iz Zg. Libuče v Mohljice, Adela Narath iz Podljubelja v Borovlje, Marija Raspotnik iz Tinj v Šmarjeto v Rožu. Iz službe je odpuščen na lastno prošnjo podučitelj A. Schmid v Št. Pavlu nad Ferndorffom.

Poldnevni pouk je dovoljen na šoli v Št. Urhu na Godingi.

Krč

polajšujejo, odvajanje urejajo, prebavo pospešujejo pri nas vsak čas Feller-jeve odvajalne Rabarbara-kroglice z znamko „Elsa-kroglice“. 6 škatlic franko 4 K. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsa trg 67 (Hrvaško). Vlado.

Kaj je novega po svetu.

Slov. kat. akad. tehn. društvo „Zarja“ si je izvolilo za zimski tečaj 1908/09 sledeči odbor: Predsednik: iur. Fran Kovač; podpredsednik: iur. Ant. Ogrizek; tajnik: iur. Pavel Rupnik; blagajnik: iur. Vencel Polak; knjižničar: iur. Iv. Brozovič; gospodar: med. Ivan Beuc; odb. namestnik: med. Ljudevit Kramberger.

Materam! Mleko v mestih je navzlic visoki ceni in policijskem nadzorstvu le jako redko prosto bakterij, pač pa je mnogokrat popačeno in pred vsem drugim za dojenčke ni enkomerno dovelj. Kaj naj torej mati stori, katera iz ka-

kršnih koli vzrokov ne more dojeti sama? Skrbi naj za mlečno hrano, katera ima vse za prospeh nežnega deteta potrebne sestavine. Te res mnogozahtevne pogoje izpolnjuje že kmalu 50 let preskušena in staroznana Nestlejeva otroška moka, ker vsebuje povsem bakterij prosto, polnomastno alpsko mleko v dovoljni množini, tako, da se potrebuje za nje prireditev le vode. Ena porcija, zadoščujoča za najmanj 25 južin, dobi se v vsaki lekarni za 1 krono 80 vin.

Za otroke in odrasle.

Prve avtoritete, domačintuje, priporočajo otročjo moko „Kufeke“ kot najboljšo hrano zoper bruhanje, drisko in črevesne katarje.

Književnost in umetnost.

„Glasbena Matica“ je pravkar izdala nove muzikalije za leto 1907/8, in sicer: 1. „Štirje mešani zbori“ od P. H. Sattnerja. 2. Oskar Dev, „Slovenske narodne pesmi“ iz Ziljske doline in Podroža. Cena prvi zbirki 4 K, drugi 2 K. Na te muzikalije, zlasti narodne pesmi, opozarjamo slovenska koroška pevska društva.

Mentor. List za srednješolsko mladino. Urejuje Anton Breznik. Izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano prvega dne vsakega meseca in stane za dijake 2 kroni, za druge naročnike 4 krona na leto. Izšle ste dosedaj dve številki, ki ste izborno urejeni.

Rahitis.

Najbolje koncentrirana redilna sredstva, ki se nahajajo v SCOTT-ovi emulziji, redijo kosti, jih napravijo trde in ravne in omogočijo hitri razvoj zdravega mesa.

Pristna le s to znamko — z ribcem — kot z jamstvenim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Splošno zdravje

se kmalu povrne in otroci, ki trpe na tej bolezni, postanejo zdravi in močni, kakor vsi drugi.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Za „Delavski dom“ v Podljubelju so darovali p. n. gg.:

Jan. Spitzer, Ravnica pri Gorici, K 6. Fr. Lenger, trgov., Ziri, 5. Štef. Bril, Bela pri Zel. Kapli, 1. Šentjakobska posojilnica v Rožu, 25. Fr. Riedl, Podkraj, 1. Pav. Miklavč, Vogrče, 1. Jož. Omers, Sezana, 3. And. Furlan, Sv. Križ pri Trstu, 1. Tom. Ulbing, Podravlje, 1. Fr. Šarvich, Podravlje, 1. Jan. Oraže, Sele, —30. Juri Šenk, Jezersko, 2. Jan. Pfajfar, Javorje pri Škofji Loki, 5. Iv. Škerjanc, Vreme, 2. Ant. Kržič, c. kr. prof., Ljubljana, 10. Rih. Smolej, Komenda, 1. Iv. Tul, Trst, 2. Fr. Gustin, Trst, 3. Dr. And. Pavlica, Gorica, 4. Dr. J. Lesar, prof. bogosl., Ljubljana, 1. Vikt. Steska, Ljubljana, 5. Jan. Sajovic, Ljubljana, 4. Val. Oblak, Ribno, 2. Ant. Švenar, Gorje, 2. Fr. Mikula, Pece pri Podkloštru, 4. Jož. Oraže, Sele-Vogle, 1. Hanžijeva družina v Čahorčah, 220. Kat. izobr. društvo v Škofji Loki, 5. Julij Watto, Bazovica, 3. Jan. Brabeneč, Št. Tomaž, 2. Iv. Koruza, Klana, 2. Fr. Kušer, Mengeš, 7. Fr. Germič, Celovec, 2. Iv. Podobnik, Ajdovščina, 2. Jan. Flis, Ljubljana, 5. Šim. Pristovnik, Sele, 1. Fr. Šl. Gomilšek, Sv. Peter na Medved. selu, 2. Družina Lesjak, Črnce pri Dholici, —70. Iv. Košir, Ročinj, 2. M. Štraki, Št. Peter pri Mariboru, 2. Jos. Rutar, Malčepa, 1. Fr. Štrajnar, Dobrna, 3. Ter. Gradišnik, Libuče, 1. Lnd. Kadunc, Biljana, 2. Jak. Čemažar, Kostabona-Koper, 1. Ter. Puher, Malošče, 2. Mih. Rebernik, Gradnice pri Žrelcu, 4. Al. Šagaj, Laporje, 1. Hranilnica v Sp. Dravbergu, 20. Štef. Jenko, Podgrad-Ilirska Bistrica, 270. Jož. Sanjin, Predloka, 110. Fr. Reš, Pliberk, 1. Iv. N. Murovec, Ornič, 1. Vekosl. Brozovič, Černica, 10. Ant. Jož. Budin, Sočrca, 1. Hiša št. 17 v Lepenu pri Zel. Kapli, 4. Bl. Grča, Šempas, 2. Iv. Vencajz, Ljubljana, 4. Juri Lesjak, Guštanj, 2. Jos. Juran, org., Sele, 2. Jos. Krančič, Repentabor, 1. Ant. Ažman, Bistrica, 4. Fr. Haviček, Čače, 5. Jan. Zabukovec, Jesenice, 7. Fil. Leučgner, Vetrinj, 1. Jos. Potokar, Ljubljana, 5. Nik. Stazinski, Črnuče, 2. Mat. Sila, Tomaj, 5. Tom. Lapuš, Podsinjavas, 1. Slov. kat. del. društvo v Gorici, 4. Fr. Božič, Črna, 2. Iška Ražun, Št. Jakob v Rožu, 1. Fr. Ferjančič, sem. nam. vodja v Ljubljani, 5. Fr. Reichman, Lipa, 1. Mat. Hotnjec, c. k. davk. v p., Celovec, 5. Šim. Pristov, Št. Vid pri Zatičini, 2. Lokvarski delavci — Mohorjani po vlč. g. župn. A. Plesničarju, 5 K z geslom: Le dvigaj, Dom, se kvišku mogočno, ti delavcem bodi bivališče močno; telesno in dušno jih hrani, sovraga rdečega brani! — Skupaj K 253.—

Iskrene zahvali za došle darove, dodaje prisrčno prošnjo za nove »Zvezin« blagajnik.

Listnica uredništva.

G. L. Horvath, nadučitelj v Čačah: Potrjujemo Vam, da niste pisali v naš list v 42. štef. dopisa Iz Roža. (Kdaj se prvič lažejo?) Sploh tega gospoda do danes še po imenu nismo poznali. Saj imamo v Rožu dovolj slovenščine zmognih domačih dopisnikov!

Mohorjani, spominjajte se šentjakobske šole!

Tržne cene v Celovcu

29. oktobra 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)	
	od do		od do	
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	—	—	20	66
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	19	50	20	10
Oves	17	50	18	—
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	25	40
Turščica	—	—	17	96
Pizla rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	4	44
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	—	—	10	—
„ kisló	7	80	10	—
Slama	7	—	8	—
Zelnate glave po 100 kosov	6	—	8	—
Repa, ena vreča	—	80	1	—
Mleko, 1 liter	—	22	—	24
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80
Surovo maslo (putar), 1 „	2	40	3	20
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	—	2	20
„ surova, 1 „	1	50	1	60
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80
Jajca, 1 par	—	18	—	20
Piščeta, 1 „	2	—	2	40
Race	4	—	4	40
Kopuni, 1 „	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	20	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	20

Sloveneci! Kupujte le pri domačih slovenskih tržkah, ki se priporočajo v „Miru“. — Svoji k svojim!

Vsi, ki nimajo nobenega

ali imajo le slabi tek, ki trpe na slabem prebavljanju, zapečenju, gorečici, napenjanju, preobilni napravi kisline, glavobolu in želodčnih bolečinah, bodo z uporabo pravih Bradyjevih želodčnih kapljic dosegli izvrstne uspehe. Dobivajo se v lekarnah.

C. Brady, lekarnar, Dunaj I., Fleischmarkt 1/385.

razpošilja 6 steklenic po K 5.—, 3 poldvojne steklenice K 450 poštne prosto. Ker se večkrat prodajajo posnetki, zahtevajte vedno samo prave Bradyjeve želodčne kapljice, ki morajo imeti na zunanem ovitku in navodilu o porabi poleg Marijine slike s cerkvijo kot varstveno znamko tudi podpis „C. Brady“.

C. Brady

Katera mast

je najčistejša?

Ceres jedilna mast.

Stiska se iz posušenih kokosovih orehov v lastnem zavodu in se izdeluje od začetka izdelovanja

v skrbno čistih pripravah, ne da bi prišla v dotiko s človeškimi rokami.

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg rivega, izpukanega perja 2 K, boljsega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhastega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinejšega, snežno-belega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K; 1 kg sivoga puha 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštne prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkastega rdečega, visnjavega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazin: ma, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjena z novim, svim, zelo trpeznim puhastim perjem 16 K; napol. puh 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po pošt-nem povzetju od 12 K dalje poštne prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrniti, ako se plača poština; če blago ne ugaja, se denar povrne. S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Češko).

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Loterijske številke 31. oktobra 1908:

Gradec 73 76 24 44 1
Dunaj 4 9 20 24 74

Krojač, ki zna prav dobro delati in narezovati, išče službe pri kaki trgovini, kjer se obleke izdelujejo, ali pa pri kaki mojstrinji. Pismene oglase na naslov M. M. poste restante Pragersko, Štajersko.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbor.

Zaloge je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron. Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa zimskega blaga bomo letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženine in neveste zmirom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Janez Goleš

v Celovcu,

Paradeisergasse št. 20,

podobarska in pozlatarska delavnica za cerkvena dela

se vljudno priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v izdelovanje, prenovljenje in pozlačenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, okvirjev, svetih podob in tabernakljev po predpisu.

Za fino in trajno delo prevzame popolno jamstvo.

Kos vsaki konkurenci.

Priznana najcenejša slovenska tvrdka na Koroškem.

500 hektolitrov novega pristnega vina

je po nizki ceni na prodaj; največ belega, pa tudi črnega in rdečega. Razpošiljam v sodih od 56 litrov naprej po 30 vinarjev liter, pri večjih množinah veliko ceneje.

Imam tudi 150.000 cepljenih trt po 12 kron 100 komadov.

Za obilno naročilo vina in trt se vljudno priporoča

Josip Cofič,

trtničar in vinogradnik, Vrhpolje, p. Vipava, Kranjsko.

Ceno posteljno perje

1 kg sivega, skubljenega K 2—, napol belega K 3-80 belega K 4—, izredno finega K 6—, najbolj finega, skubljenega K 8—. 1 kg sivega puha 6 K, belega 10 K, napsnega 12 K, od 5 kg začeni franko.

Dovršene postelje

iz zelo gostega, rdečega, modrega, rumenega ali belega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema 80 cm dolgima in 58 cm širokima blazinama, dobro napolnjena, z novim sivim, očiščenim in trpežnim perjem K 16—, z napolpuhom K 20—, s puhom K 24—; posamezne pernice po K 12—, 14—, 16—; blazine K 3—, 3-50, 5—. Pošilja po povzetju, zavoj brezplačno, od K 12— naprej franko.

Maks Berger v Dešenici 224, Šumava, Češko. Neugajajoče se zamenja ali se vrne denar.

Ceniki zastoj in franko.

Kdor si želi kupiti

pristno vino

iz **slovitih haloških goric**, naj se po potrebi obrne na „Kaplanijo sv. Barbare v Haložah“. Cena od postaje Ptuj 30 do 40 K za 1 hektoliter. Posoda se mora vrniti lastniku hitro po sprejemu.

Lovske puške

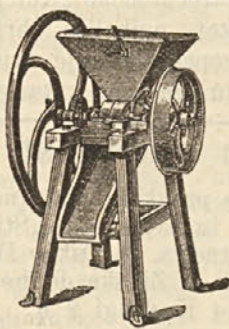

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Patentovane mline za debelo moko

s ploščami za mletev;

mline za debelo moko z jeklenimi valjarji za različno zrnato sadovje in druge pridelke; stroje za pripravljanje krme, rezanice, rezalnice za repo, parnice za krmo, sesalke za gnojnico itd.

izdeluje in prodaja

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne za kmetijske stroje, železolivarne in fužine na par,

Dunaj, II., Taborstrasse 71.

Ilustrovan cenik zastoj in franko.

Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke;
2. proti prelomu zvonov, in
3. za življenje, oziroma doživetje, in proti nezgodam.

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

izdeluje in priporoča:

„Vydrovko“ žitno kavo, pošiljano po pošti v 5 kilogramskih zavitkih za	K 4.50
Vydrovo otroško moko, 1 kg za	2-40
Vydrove juhe konzerve (grahovo, gobovo, lečno, rižovo in rezančno), 1/2 kg (20 do 25 porcij)	1-50
Vydrov juhi pridelek, 1/2 kg steklenica	3—
Vydrov malinovi grog, 1 steklenica	2—
Vydrove oblate, maslence (svetovnoznane), škatla 25 kosov	2—
Vydrove oblate „Dessert delicat“ z medenim kremom, 50 kosov	3—
Vydrove oblate „Delicatess“, sadnega okusa in s čokolado, 50 kosov	2-50
Vydrov „Buchtin“, dišava za pecivo, 1/4 kg steklenica (zadostuje ravno za 25 kg moko)	1—
Vydrove šumeče bonbone „Ambo“ ali pa s „sldrom“ v stanjolu, škatla 50 kosov	2—
Vydrovo gorčico (ženof) po francoskem in kremškem načinu, 1/4 kg	—80

„Domači Prijatelj“,

lastni tovarniški časopis, V. letnik. Zahtevajte na ogled!

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

Proda se

posestvo

10 minut od Blatograda, 5 oralov njiv, 6 oralov travnika, 9 oralov gozda, polovico gozda se lahko takoj poseka. Več pove Jožef Zechner p. d. Asl v Spodnjih Gorjah, pošta Blatograd (Moosburg).

Gospodarsko društvo

v Bermu (p. Pazin, Istra) posreduje brezplačno pri prodaji vina svojih zadržnikov. Cena je nizka. Vino je bele, rdeče in črne boje. Kakovost izborna.

Kupujte narodni kolek!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kaveje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spletu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.